

Het ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. de Minister van Rechtsbescherming

Betreft: Besluit Regeling Thuiskopie 2021-2023
Plaats: Breukelen
Datum: 16 oktober 2020

Geachte minister Dekker,

De rechten van auteurs en uitvoerende artiesten van muziek, film, boeken en andere vormen van content zijn een groot goed. Nederland is gebaat bij een sterke cultuursector en eerlijke vergoedingen voor artiesten en auteurs. Echter past de wijze waarop de rechten van auteurs door middel van de Thuiskopievergoeding worden beschermd naar onze mening niet meer bij de wijze waarop consumenten en producten van content elkaar vinden, via steeds weer nieuwe platforms, distributiekanaalen, apparaten en de onderliggende techniek. De bescherming van de rechten via de Thuiskopievergoeding loopt steeds verder uit de pas met de technische en economische realiteit. Dit vraagt ons inziens om een evaluatie van deze regeling. Hierover ga ik graag met u in gesprek.

Directe aanleiding voor deze brief is het op 16 oktober gepubliceerde besluit van de SONT waarin met name de heffingen op smartphones bijna verdubbelen. NLdigital is, als vertegenwoordiger van ruim 650 bedrijven uit de digitale sector - waaronder producten van telefoons, laptops en aanbieders van Cloudopslag - deelnemer aan dit overleg en heeft in het belang van de eindgebruikers van onze producten tegengestemd.

De Thuiskopievergoeding biedt de auteur- en naburige rechthebbenden een vergoeding voor het kopiëren van hun werken en kent zijn juridische basis in de Auteurswet, de Wet op de naburige rechten en de Europese Auteursrechtlijn. De vergoeding is in het leven geroepen ter compensatie van kopiëren van werken door consumenten voor eigen gebruik, iets wat nauwelijks te meten viel en waarvoor een heffing een begrijpelijk alternatief was. De auteur of artiest was in die tijd niet in staat zijn exclusieve rechten voor dit gebruik goed te bewaken en beheren. Er was zeer duidelijk sprake van een nadeel voor de rechthebbenden.

Nu een legaal aanbod ruim en tegen een redelijke prijs beschikbaar is zien we dat de consument hier massaal gebruik van maakt en de noodzaak tot kopiëren afneemt. De rechten van auteurs en artiesten zijn nu beschermd via de streamingservices. Ter illustratie, muziek die wordt beluisterd via Spotify kan alleen worden afgespeeld in de app en is beschermd door DRM-technologie. Wanneer het abonnement stopt, worden de nummers op een smartphone automatisch gewist. Bovendien stelt het auteurs in staat om direct te onderhandelen over de prijs van de licentie en is het daadwerkelijk gebruik heel transparant en meetbaar via de apps van de platforms.

Het is dan ook moeilijk te begrijpen dat de totale opbrengst van de Thuiskopieheffing nog ongeveer net zo hoog is als in 2012, terwijl het nadeel vele malen kleiner moet zijn. Immers de verkoopcijfers van CD's en andere opslagmedia voor content zijn sterk gedaald en daarmee logischerwijs het maken van privé-kopieën ook. Nieuwe betaalde distributievormen voor de producenten zijn enorm populair. Ruim 60% van de Nederlandse consumenten maakt gebruik

van Spotify¹ of een andere muziekstreamingdienst. Netflix heeft in Nederland ruim 3 miljoen abonnees² en tijdens de eerste maanden van de coronacrisis zijn 865.000 mediaconsumenten in Nederland abonnee geworden van een nieuwe videostreamingdienst zoals Amazon Prime Video, Disney+ of Videoland³. Het opnemen van tv-programma's gebeurt niet meer thuis op video- of DVD-recorder maar tv-programma's worden gestreamd via een Cloud-toepassing van de Internet Service Provider.

Met andere woorden, technologie heeft de noodzaak van het maken van een thuiskopie weggenomen. Al in de memorie van toelichting van de Uitvoering richtlijn Auteursrecht en naburige rechten in de informatiemaatschappij⁴ uit 2001-2002, wordt deze mogelijke toekomst geschetst. In de toelichting staat dat rechthebbenden slechts aanspraak kunnen maken op een 'redelijke tegemoetkoming' als een directe vergoeding niet mogelijk blijkt. Tevens wordt gesteld dat door technische mogelijkheden een directe vergoeding wel binnen handbereik komt. Dat is precies wat nu de situatie is. Technische maatregelen als DRM zijn ruim voorhanden en worden gebruikt door alle streamingsdiensten. De noodzaak tot tegemoetkoming is daarmee grotendeels vervallen. Ook heeft de Tweede Kamer in 2014 een motie⁵ aangenomen waarin expliciet de relatie wordt gelegd tussen veranderingen in het mediagebruik door de consument en het neerwaarts bijstellen van de Thuiskopievergoeding. Inmiddels zijn we vele jaren verder, is het mediagebruik aantoonbaar sterk gewijzigd maar is de heffing onverminderd hoog. Voor de periode 2021-2023 verwacht de SONT maar liefst € 44,6 miljoen te incasseren.

De rekening van de nog steeds hoge Thuiskopievergoeding komt bij de consument te liggen. Niet alleen wordt er via heffingen op vooral telefoons circa € 44,6 miljoen betaald, ook betaalt diezelfde consument nog eens keurig voor de content via het legale aanbod als Spotify, Netflix en Videoland. De huidige Thuiskopieregeling gaat zo totaal voorbij aan de nieuwe betaalde distributievormen die in de plaats zijn gekomen voor de CD, DVD, MP3 speler en harddiskrecorder. De door onderzoeksbureau Kantar⁶ gerapporteerde stijging van kopieën op smartphones is geheel te wijten aan *betaalde* downloads uit streamingdiensten. De huidige consument kopieert steeds minder maar streamt vooral via betaalde diensten. U herkent dit vast aan uw eigen mediagebruik.

Het onbegrip over dit alles neemt zowel bij de hardware leveranciers als bij de consumenten steeds verder toe met tal van rechtszaken tot gevolg. De gesprekken die binnen de SONT gevoerd worden, zijn inmiddels naar onze beleving dan ook in een patstelling beland.

Enkele concrete geschilpunten:

- **Offline streaming kopieën:** Het Kantar onderzoek, dat dient als basis voor de besluitvorming binnen de SONT, laat zien dat er steeds meer kopieën op smartphones staan. Dat is ook de reden dat bijna al het geld dat wordt opgebracht afkomstig is van de heffing van € 7,20 op elke telefoon. De reden dat er meer kopieën op een telefoon staan, is niet omdat de consument nu zoveel extra kopieën van werken maakt, maar is simpelweg door het gebruik van betaalde streamingdiensten. Wij zijn van mening dat offline kopieën zoals een op de telefoon opgeslagen album binnen de app van Spotify, of een gedownloade aflevering van een serie in de Netflix app, niet zou moeten tellen als een kopie. Immers, de gebruiker betaalt hiervoor aan de aanbieder van de app die hiervoor vervolgens een vooraf onderhandelde prijs aan de producent betaalt. Er is in dit geval geen sprake van een nadeel. Het zou naar onze mening economisch veel correcter zijn om de offline kopieën buiten beschouwing van

¹ Spotify had in 2018 al 3,1 mln betalende luisteraars in Nederland https://www.nieuws.social/strategie_nieuws/social-insights-spotify-in-nederland-31-miljoen-betalende-gebruikers-wereldwijd-70-miljoen/

² <https://www.emerce.nl/nieuws/netflix-3-miljoen-abonnees-nederland>

³ <https://www.emerce.nl/nieuws/bijna-miljoen-nieuwe-abonnees-streamingdiensten-nederland>

⁴ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-28482-3.pdf> pag. 25

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2014-2014

⁶ Bron: Kantar, Stichting de Thuiskopie – Privékopiëren editie 2019 pag. 32

de Thuiskopievergoeding te laten, omdat de auteur op deze kopieën nu juist wel haar exclusieve rechten kan laten gelden via de diverse streamingdiensten.

- **Cloudopslag:** In het recente besluit wordt er een cloud toeslag gehanteerd die stijgt van 5% naar 10%. Het argument daarvoor is dat het gebruik van de cloud toeneemt. Ook dit ligt volgens ons veel genuanceerder. De clouddienst wordt bijna altijd gebruikt op basis van automatische synchronisatie⁷ en is zo een back-up of laat simpelweg toegang tot deze kopie toe via verschillende apparaten, die reeds aan een vergoeding onderworpen zijn. Consumenten slaan met andere woorden meer en meer van hun bestanden automatisch op in de Cloud en niet meer op de hard drive van een apparaat. Het betalen voor de Cloudopslag is dus onnodig. In het ergste geval betaalt de consument zelfs driedubbel. Hij betaalt heffing op zijn telefoon, betaalt voor Spotify en betaalt ook nog eens opslag voor de Cloud.

Bovenstaande voorbeelden tonen aan dat de Auteursrechtlijn en de Thuiskopievergoeding niet meer aansluiten bij de technische en economische realiteit. Naar ons idee zou het verstandig zijn om nu al, ruim voor besluitvorming over de tarieven voor de periode 2023- 2026, de Thuiskopievergoedingenregeling te evalueren. Daarbij kan gekeken te worden:

- Of de juridische basis, zoals vastgelegd in de wet en internationale afspraken nog aansluit op het daadwerkelijke nadeel zoals ondervonden door de producenten, in relatie tot de manier waarop de consument daadwerkelijk content tot zich neemt en opslaat en;
- Hoe de totale opbrengsten van de rechthebbenden die worden opgebracht via de verschillende distributievormen en de Thuiskopieheffing nog in verhouding staan tot het daadwerkelijk ondervonden nadeel;
- Welke nieuwe technieken en distributievormen te voorzien zijn en welke impact dit heeft op de Thuiskopievergoeding;
- In hoeverre de uitkomsten van deze evaluatie aanleiding zijn voor het voorstellen van aanpassingen van de Europese Auteursrechtlijn en welke rol Nederland daarin zou kunnen spelen.

Omdat deze vragen zich buiten de scope en de opdracht van het bestuur van de SONT bevinden richt ik me tot u. Ik ga graag met u over bovenstaande punten in gesprek met als doel een beter passend besluit voor de periode 2023-2026.

De inhoud van deze brief wordt eveneens ondersteund door de volgende partijen:

- NLconnect: de vereniging van de breedbandindustrie.
- FIAR CE, belangenbehartiger van producenten en importeurs van consumentenelektronica.
- Techniek Nederland, namens de resellers van consumentenelektronica.
- STOBI, Stichting Overlegorgaan Blanco Informatiedragers.

Met vriendelijke groet,

Lotte de Bruijn
Algemeen directeur NLdigital

⁷ Bron: Kantar, Stichting de Thuiskopie – Privékopiëren editie 2019 pag. 17